

Vad fångade man

Man kan ifrågasätta — och det har tidigare gjorts från flera håll — om dessa stora system verkligen enbart kan ha efterfrågan på i första hand kött från bygdens egen befolkning som bakgrund. Måste inte här skymta en exploatering av skogarnas rikedomar i helt andra syften — t.ex. kommersiella eller fiskaliska? Dessa frågor hänger intimt samman med fångstgroparnas övriga kultursammanhang, med vem som egentligen anlagt dem och när detta skett och naturligtvis också med vad man fångat i dem.

Den sista frågan kan i varje fall beträffande groparna i skogslandet få ett ganska bestämt svar. Både den äldre litteraturen, den sentida folktraditionen och groparnas läge och utformning talar för att älg utgjort det huvudsakliga eller troligare enda bytesdjuret. Man har tidigare antagit, att mindre gropar eller gropar av en viss form skulle ha varit använda för vildrensfångst, men för detta finns inga belägg i detta material. Dylika variationer kan i stor utsträckning förklaras av terrängbeskaffenheten.

Däremot är det inte otänkbart, att gropar i terräng av viss typ, som erbjudit en för vildren lämpligare biotop, också kan ha använts för fångst av detta villebråd. Detta gäller främst gropar i de rena fjälltrakterna och möjligen också för magra skogsmarker i områden, där vildren funnits kvar relativt länge, t.ex. i Härjedalen. I Jämtlandsfjällen är i ett par undantagsfall kända helt i sten kallmurade gropar av en typ, som i sydnorska fjäll har använts för vildrensfångst. Att de vanliga groparna ofta är mindre i fjällen kan också i hög grad förklaras av terrängförhållandena. Ännu saknas därför otvetydiga, positiva belägg på att gropfångst av vildren förekommit inom landskapet. Dylika föreligger däremot i stort antal från de kända vildrensområdena i norska fjäll och på Nordkalotten.

I landskapet finns utöver fångstgropar av här behandlad typ också ett fåtal kända, nästan dubbelt så stora, runda gropar, som är belägna framme i eller i nära anslutning till den genuina bondebebyggelsen. Dessa utgör varggropar av samma typ, som finns spridda i liknande lägen och utförande inom större delen av lan-

